

De tol op het graan te Gent

Het heffen van belastingen is een evenoude bezigheid als... laat ons zeggen het oudste beroep van de wereld.

Het heeft dus niet lang geduurd toen de Gentenaars de graanhandel naar zich toetrokken of er werd tevens een systeem uitgewerkt om die activiteit terdege te belasten.

De tol is een specifieke belasting op de doorvoer van goederen. Deze belasting op het graan werd dan ook geheven op de plaats waar de graanschepen moesten aanmeren om zich te onderwerpen aan het Gentse privilege van de stapel.

Of nu het stapelrecht en de tol met elkaar mogen verward worden is te betwijfelen. Vele auteurs laten hierover echter geen duidelijkheid schijnen zodat er mag geconcludeerd worden dat er bitter weinig geweten is over de tol op het graan.

Dat de stapelheren het tolgeld zelf zouden heffen is nog niet zeker. De stapelheren waren belast na te gaan of het stapelrecht werd nageleefd en tevens moesten zij daar nauwkeurig de diverse gegevens over het graan, zoals datum van in- en uitvoer, eigenaar, hoeveelheid en kwaliteit, bijhouden in grote boeken die door de schepenen van de stad mochten nagezien worden.

Het stapelrecht is immers geen belasting. De tol is dit wel.

De stapelheren zullen echter wel de best geplaatste personen zijn geweest om het juiste bedrag van de tol te bepalen, aangezien zij over de nodige en juiste gegevens beschikten. Hoeveel die tol echter bedroeg is niet geweten. Misschien heeft het iets te maken met de vergoeding die bestemd was voor de stapelheren en welke geheven werd op elk schip dat vanuit Gent vertrok of door Gent vaarde.

Een reglement van 1485 bepaalt bijvoorbeeld een heffing van zes groten op graanschepen die van Gent op de Leie of de Schelde vaarden. Kleinere schepen die langs de Lieve naar Brugge of Sluis vaarden werden belast met 1 grote. Schepen die via de Lieve door Gent vaarden betaalden 2 groten. Die zogenaamde inkomsten van de stapelheren heeft hier meer weg van een tol. In ieder geval zal het wel in het 'Tolhuis van den Coerne' op de Graslei (eertijds Korenlei) zijn geweest dat de tol op het graan moest vereffend worden.

Misschien zijn er lezers die hierover meer inlichtingen bezitten. Alle gegevens hieromtrent zijn welkom !

P. DECALUWE